

Jan V. Thurzo Béthenfalva (1506-1520)

Narodil se roku 1464 v Krakově, kam se na čas jeho rodiče, pocházející z Uher, odstěhovali. Rodiči byli Jan Thurzo a Magdalena Beck. Jeho otec byl vrchním ředitelem všech uherských dolů těžících zlato a stříbro. Z této důlní činnosti nesmírně zbohatl. Podobně jako jeho bratr Stanislav, který byl v letech 1496-1540 biskupem olomouckým, věnoval se i Jan duchovní dráze. Studoval nejdříve v Krakově a později v Itálii, kde dosáhl doktorátu obojího práva. Byl kanovníkem a děkanem katedrální kapituly ve Vratislavi. V roce 1503 ho papež jmenoval biskupem koaditorem, ale důstojenství biskupa přijal až dne 22.3.1506, po smrti biskupa Jana Rotha. V roce 1507 byl vybrán do hodnosti ochránce Slezska, ale již v roce 1509 postoupil tuto hodnost knížeti Kazimírovi Těšínskému. Během svých studií se seznámil s učením humanistů. Byl otevřený k těmto novým idejím a to nejenom v kultuře ale i v oblasti náboženství. Byl milovníkem renesančního stavitelství i sochařství, působil jako velký mecenáš vědců, básníků i umělců. Během svého života podporoval mnohé mladé a talentované jednotlivce. Některé z nich podporoval i na jejich studiích v nově vzniklé univerzitě ve Wittenbergu. Udržoval také kontakty s Erazem Rotterdamským, Martinem Lutherem a Filipem Melanchtonem. To však neznamená, že byl podporovatelem protestantství. Protože byl velkým milovníkem umění, koupil pro vratislavské biskupství i některé obrazy Dürera a Cranacha. V roce 1509 dal vybudovat v renesančním slohu novou letní rezidenci vratislavských biskupů – zámek v Javorníku. Na paměť dostavby zámku byly zasazeny do zdi dvě krásné renesanční desky s vytesanými nápisy a reliéfním vypodobením tuto událost připomínající. Na první z nich, která nese i biskupův rodový znak, na východní straně nádvoří stojí: *Jan Turzo, biskup vratislavský, Polák opravil svým nákladem tento hrad, nepřízní válek a času srovnaný se zemí a změniv hoře jméno, šťastněji ji nazval božího Jana 1505*. Druhá deska má nápis: *Jan V., biskup vratislavský, zasvětil tento hrad božimu Janu Křtiteli a vystavěl jej 1509*. Nový zámek už pak nebyl jmenován Javorník, ale Jánský Vrch (Jahannesberg) po patronu vratislavského biskupství sv. Janu Křtitelovi. Během své vlády se snažil biskup Thurzo o intelektuálně-morální povznesení slezského duchovenstva. Horlivě rozvíjel ve Slezsku kult sv. Anny. Zasloužil se také o sjednocení církevní liturgie, jak podle církevních předpisů, tak i podle tradice. Za jeho vlády pracovalo v roce 1500 ve vratislavském biskupství 1200 kněží a 1000 kleriků nižšího svěcení. Na území diecéze se nacházelo 101 klášterů – 88 mužských a 13 ženských. V roce 1520 bylo na území biskupství 120 škol a mnozí studenti často vyjížděli na zahraniční studia. Biskup Jan Thurzo zemřel dne 2.8.1520 v Nise. Jeho ostatky byly převezeny do Vratislavi a pochovány v katedrálním kostele, v nově zbudované kapli sv. Jana Křtitele.

Znak: Hlava štítu polcena. V pravé červené polovině šest (3,2,1) stříbrných lilií, v levé zlaté černá orlice s červenou zbrojí a stříbrným perizoniem na hrudi. Štít dělen – v horní červené polovině půl zlatého korunovaného dvouocasého lva, v dolní zlaté polovině tři (2,1) červené růže. Nad štítem mitra doprovázená vpravo stříbrným mečem a vlevo ven obrácenou berlou.